

REFERAT Arbejdsmarkeds- og Landdistriktsudvalget d. 14-01-2026

Mødedato Onsdag d. 14. januar 2026 kl. 14:30

Mødested Lokale 110, Tønder Rådhus

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af dagsorden.....	3
Anbefalinger fra det tidligere Arbejdsmarkedsudvalg til det nye udvalg.....	4
Politisk mødekalender for Arbejdsmarkeds- og Landdistriktsudvalget 2026.....	5
Repræsentant og suppleant til Arbejdsmarkedsudvalg Region Sønderjylland-Schleswig.....	7
Høringssvar til den tværsektorielle Børne- og ungesamarbejdsaftale i Region Syddanmark.....	9
Introduktion til Arbejdsmarkedsområdet.....	11
Beskæftigelsesreformen.....	12
Introduktion til Landdistriktsudvikling.....	15
Gensidig orientering.....	17
Underskriftsark.....	18

Godkendelse af dagsorden

Sagsfremstilling

Godkendelse af dagsordenen til dagens møde.

INDSTILLING

FAGCHEFEN FOR ARBEJDSMARKED INDSTILLER,

at dagsordenen godkendes.

BESLUTNING

Indstillingen godkendt.

Anbefalinger fra det tidligere Arbejdsmarkedsudvalg til det nye udvalg

Beslutningstema

I denne sag orienteres om det tidligere Arbejdsmarkedsudvalgs anbefalinger til udvalget.

Sagsfremstilling

Det tidligere Arbejdsmarkedsudvalg drøftede på mødet den 3. december 2025 erfaringerne fra udvalgsperioden 2022-2025. Det med henblik på at udpege de vigtigste punkter, der bør videregives til det kommende udvalg, som skal videreføre beskæftigelsesindsatsen i Tønder Kommune og implementeringen af beskæftigelsesreformen.

Udvalgets anbefalinger følger nedenunder:

- Fortsætte den linje med at afholde partnerskabsmøder med virksomheder, uddannelsesinstitutioner og andre interessenter.
- At der bliver arbejdet videre med de seks pejlemærker.
- At udvalget besøger virksomheder og uddannelsesinstitutioner i forbindelse med møderne.
- At udvalget besøger andre kommuner, som gør det godt, og hvor man tænker, at man kan lære noget nyt.
- At udvalget prioriterer at tage til JobCamp sammen.
- At udvalget kigger på, hvordan man kan få et tættere samarbejde med Erhvervsrådet.

INDSTILLING

FAGCHEFEN FOR ARBEJDSMARKED INDSTILLER,

at udvalget drøfter anbefalingerne fra det tidligere Arbejdsmarkedsudvalg.

BESLUTNING

Drøftet.

Politisk mødekalender for Arbejdsmarkeds- og Landdistriktsudvalget 2026

Beslutningstema

Politisk mødekalender for Arbejdsmarkeds- og Landdistriktsudvalget fremlægges til godkendelse.

Sagsfremstilling

Politiske møder i Arbejdsmarkeds- og Landdistriktsudvalget afholdes på 11 onsdage i 2026, som er placeret således:

- 14. januar
- 4. februar
- 11. marts (tidligere placeret den 4. marts)
- 15. april
- 6. maj
- 3. juni
- 12. august
- 9. september
- 7. oktober
- 4. november
- 2. december

Møderne starter kl. 14.30 og har typisk en varighed af 2 timer.

Der har tidligere år været afholdt dialogmøder med *Partnerskabet for fremtidens arbejdskraft i Tønder Kommune* to gange årligt - i marts og september. Her bliver møderne i Partnerskabet placeret forud for udvalgsrådet med opstartstidspunkt til kl. 15.00.

Udvalget med ansvar for politikområde Arbejdsmarked har traditionelt deltaget i KL's konference JobCAMP, som i 2026 afholdes den 12. til den 13. november. Konferencen er henvendt til kommunalpolitikere, kommunale ledere, medlemmer af De Regionale Beskæftigelsesråd, samt andre interessenter på beskæftigelsesområdet. Her præsenteres relevante politiske emner og tendenser på beskæftigelsesområdet.

KL vil i 2026 ligeledes invitere de nye udvalg med ansvar for politikområde Arbejdsmarked til et informationsmøde om reformen af beskæftigelsesområdet. Datoen for informationsmødet er endnu ukendt, men forventes at blive placeret i 2. kvartal 2026.

INDSTILLING

FAGCHEFEN FOR ARBEJDSMARKED INDSTILLER,

at den politiske mødekalender for Arbejdsmarkeds- og Landdistriktsudvalget for 2026 godkendes.

BESLUTNING

Indstillingen godkendt.

Repræsentant og suppleant til Arbejdsmarkedsudvalg Region Sønderjylland-Schleswig

Beslutningstema

I denne sag udpeges Tønder Kommunes repræsentant og suppleant i Arbejdsmarkedsudvalget i Region Sønderjylland-Schleswig.

Sagsfremstilling

Den nye formand for Arbejdsmarkedsudvalget bliver pr. 1. januar 2026 også Tønder Kommunes repræsentant i Arbejdsmarkedsudvalget i Region Sønderjylland-Schleswig.

Arbejdsmarkedsudvalget bedes udpege en suppleant for formanden til Arbejdsmarkedsudvalget i Region Sønderjylland-Schleswig.

Region Sønderjylland-Schleswig blev grundlagt i 1997 af danske og tyske samarbejdspartnere, der ønskede at fremme kultur, sprog, arbejdsmarked og den generelle udvikling i regionen. Fra dansk side deltager Region Syddanmark og følgende kommuner i samarbejdet: Haderslev, Aabenraa, Sønderborg og Tønder Kommune. Mens byen Flensborg, kredsen Nordfriesland og kredsen Schleswig-Flensburg deltager fra tysk side. Organisationsdiagram over Region Sønderjylland-Schleswig er vedlagt.

Forvaltningsmæssigt er samarbejdet forankret i Regionskontoret i Padborg.

I 2017 blev strategi og aftalegrundlaget for samarbejdet revideret. Den væsentligste ændring var, at der blev nedsat et arbejdsmarkedsudvalg på tværs af regionen. Strategi og aftalegrundlag for Region Sønderjylland-Schleswig er vedhæftet som bilag.

Arbejdsmarkedsudvalget/Arbeitsmarktausschuss varetager opgaverne inden for grænseoverskridende arbejdsmarkedsspørgsmål, arbejdskraftens frie mobilitet, samarbejde på arbejdsmarkedsområdet og mobilitetsbarrierer.

Udvalget påhviler især følgende opgaver:

- Gensidig udveksling af information vedrørende relevant udvikling på arbejdsmarkedsområdet
- Diskussion og stillingtagen til arbejdsmarkedspolitiske problemstillinger af grænseoverskridende relevans
- Drøftelse af initiativer til fremme af arbejdsmarkedet på tværs af grænsen
- Regelmæssig faglig sparring med bestyrelsens formandskab.

Formændene for Arbejdsmarkedsudvalgene i Aabenraa, Sønderborg, Haderslev, Tønder, Flensburg, Nordfriesland og Schleswig-Flensburg er "fødte" medlemmer af udvalget. Dertil har en repræsentant fra Region Syddanmark og repræsentanter for henholdsvis det danske, det tyske og det frisiske mindretal stemmeret i udvalget. I udvalget deltager desuden en repræsentant for Land Schleswig Holstein, som ikke har stemmeret. For alle medlemmer er

der udpeget en suppleant. Hver partner deltager desuden med en forvaltningsrepræsentant, for Tønder Kommune er det Fagchefen for Arbejdsmarked.

Arbejdsmarkedsudvalget/Arbeitsmarktausschuss vælger selv formand og næstformand på første møde i 2026.

INDSTILLING

FAGCHEFEN FOR ARBEJDSMARKED INDSTILLER,

at der udpeges en suppleant til Arbejdsmarkedsudvalget/Airbeitsmarktausschuss i Region Sønderjylland-Schleswig.

BESLUTNING

Randi Damstedt udpeges som suppleant.

Høringssvar til den tværsektorielle Børne- og ungesamarbejdsaftale i Region Syddanmark

Beslutningstema

I denne sag godkender udvalget et udkast til et høringssvar til en ny tværsektoriel samarbejdsaftale på børne-og ungeområdet i Region Syddanmark.

Sagsfremstilling

Med afsæt i Sundhedsaftalen 2024-2027 og den politiske vision om et styrket samarbejde om børn og unges mentale trivsel har Region Syddanmark udarbejdet og sendt et udkast til en ny tværsektoriel samarbejdsaftale i høring. Aftalen skal styrke samarbejdet mellem kommuner, region og almen praksis om børn og unge (0-17 år) i trivsel og mistrivsel. Aftalen skal erstatte den nuværende aftale fra 2019 samt den regionale aftale for børne- og ungdomspsykiatrien fra 2010. Aftalen understøtter Region Syddanmarks Psykiatriplan 2026-2032 og den nationale 10-årsplan, som begge fremhæver vigtigheden af en tidlig indsats og et tæt samarbejde på tværs af sektorer.

Aftalen bygger på hverdagsbegrebet og et fundament for hverdagslivet, som understreger, at trivsel skabes i barnets daglige liv i familien, dagtilbud, skole og fritidsfællesskaber. Aftalen følger Trivselskommissionens anbefalinger om at skabe en fælles forståelse af trivsel og mistrivsel, styrke tidlig indsats og sikre bedre sammenhænge i forløb, hvis barnet eller den unge har behov for udredning eller indlæggelse. Aftalen tager udgangspunkt i, at forebyggelse og tidlig opsporing er afgørende for at undgå, at mistrivsel forveksles med, eller udvikler sig til psykisk sygdom.

Formålet med aftalen er at:

- Skabe en fælles tværsektoriel forståelse og tilgang, så alle fagpersoner arbejder ud fra samme grundlag og inden for deres lovmæssige rammer.
- Forebygge mistrivsel og forhindre udvikling til psykisk sygdom eller at en sund reaktion på noget usundt forveksles med psykisk sygdom.
- Sikre, at børn og unge henvises korrekt til udredning og behandling i børne- og ungdomspsykiatrien.

Aftalen indeholder et fælles trivselsbegreb, en trinmodel med fire niveauer for indsats, fokus på sunde fællesskaber og en koordinerende rolle for kommunen i alle forløb.

Høringsfristen er den 16. januar 2026

Høringsversion og høringsbrev af den tværsektorielle samarbejdsaftale på børne- og ungeområdet i Region Syddanmark findes på: [Tværsektoriel samarbejdsaftale på børne- og ungeområdet i Region Syddanmark](https://regionsyddanmark.dk/media/oxdj2p1s/h%C3%B8ringsbrev-tv%C3%A6rsektoriel-samarbejdsaftale-p%C3%A5-b%C3%B8rne-og-ungeomr%C3%A5det-i-region-syddanmark.docx) og <https://regionsyddanmark.dk/media/oxdj2p1s/h%C3%B8ringsbrev-tv%C3%A6rsektoriel-samarbejdsaftale-p%C3%A5-b%C3%B8rne-og-ungeomr%C3%A5det-i-region-syddanmark.docx>

Der vedlægges i bilag høringssvar fra Tønder Kommunes forvaltninger.

Punktet behandles samtidigt på Børn- og Skoleudvalgets, Sundhedsudvalgets og Socialudvalgets møder.

INDSTILLING

DIREKTØREN FOR BØRN, UNGE & SOCIAL INDSTILLER,

at høringssvaret godkendes.

BESLUTNING

Indstillingen godkendt.

Introduktion til Arbejdsmarkedsområdet

Beslutningstema

Der gives en overordnet introduktion til arbejdsmarkedsområdet.

Sagsfremstilling

På det første møde for det nye Arbejdsmarkeds- og Landdistriktsudvalg gennemføres en introduktion af politikområde Arbejdsmarked, hvor følgende emner gennemgås:

- Overordnet introduktion til udvalgets opgaver i relation til arbejdsmarkedsområdet
- Introduktion til organisationen på arbejdsmarkedsområdet
- Gældende politikker, strategier og handleplaner, som dækker året 2026
 - Beskæftigelsesplan 2026
 - Investeringer 2026
 - Integrationspolitik 2024-2027
 - Strategi for integration af flygtninge 2024-2027
 - Handleplan for Rekruttering 2025-2027

Vedlagt punktet er en introduktionsmappe, der giver et samlet overblik over ansvarsområdet i relation til arbejdsmarkedsområdet, herunder det økonomiske.

Mappen består af en indholdsbeskrivelse til introduktionsmappen med det væsentligste informationer. I indholdsbeskrivelsen henvises der til bilag, hvor emnerne uddybes yderligere. På mødet holdes ligeledes et oplæg med det væsentligste.

En introduktion til de økonomiske forhold for arbejdsmarkedsområdet gives på udvalgsmødet i marts.

Fagchefen for Arbejdsmarked vil under dette punkt give en introduktion til arbejdsmarkedsområdet.

INDSTILLING

FAGCHEFEN FOR ARBEJDSMARKED INDSTILLER,

at introduktionen til politikområde arbejdsmarked tages til efterretning.

BESLUTNING

Orienteringen taget til efterretning.

Beskæftigelsesreformen

Beslutningstema

I denne sag orienteres om aftale om reform af beskæftigelsesindsatsen frem mod 2030 og status på reformen.

Sagsfremstilling

Regeringen og en bred kreds af partier har indgået aftale i april 2025 om en reform af beskæftigelsesindsatsen frem mod 2030. Reformen har til formål at skabe en mere enkel, effektiv og borgernær indsats, reducere udgifterne med ca. 3 mia. kr. årligt i 2030 og samtidig styrke fokus på kvalificeret arbejdskraft og virksomhedernes behov. Besparelserne kommer gradvist fra og med 2026.

Formålet med beskæftigelsesindsatsen er fortsat at bringe ledige tættere på job og imødekomme virksomhedernes behov for kvalificeret arbejdskraft. Det kan være fuldtidsjob, men også småjobs og få timer kan hjælpe udsatte borgere ind på arbejdsmarkedet. For at matche fremtidens kompetencekrav skal ledige tilbydes uddannelse og opkvalificering. Kommunerne skal samtidig tilrettelægge indsatsen med fokus på arbejdsmarkedets og virksomhedernes behov.

Reformen indeholder følgende 10 centrale principper:

1. Jobcentersystemet afskaffes, større frihed til organisering
2. Sygemeldte fra beskæftigelse flyttes ud af indsatsen
3. Ni ud af ti sanktioner bortfalder for borgere længere fra arbejdsmarkedet
4. Borgere længere fra arbejdsmarkedet får en årlig opfølgning og mulighed for "pause"
5. Mere sammenhængende indsats: Fra 13 til 5 målgrupper
6. Hver fjerde ledige kan undtages for indsats
7. Cirka 500.000 færre samtaler – større fokus på borgerens behov
8. Én indgang til virksomheder i kommunen vedr. rekruttering af arbejdskraft
9. Forsøg med mere ansvar til a-kasser og forsøg med frit valg
10. Mindre detailstyring, kommuner måles på resultater

Der indføres nye principper for styring og opfølgning, hvor proceskrav erstattes af målinger i forhold til tre resultatmål og to tilfredshedsmål:

- Afgang til beskæftigelse og uddannelse (resultatmål)
- Andel i ordinære løntimer (borgere længere fra job) (resultatmål)
- Andel på offentlig forsørgelse (resultatmål)
- Borgertilfredshed (tilfredshedsmål)

- Virksomhedstilfredshed (tilfredsheds mål)

Det lokale samspil internt i kommunerne og tværsektorielt med at understøtte borgernes job- og uddannelsesfokus bliver et endnu mere vigtigt fundament for at kunne lykkes fremadrettet.

Der indføres med reformen en tidsbegrænset bestemmelse om, at kommunalpolitiske drøftelser af beskæftigelsesindsatsen skal være forankret i ét udvalg for at sikre et lokalpolitisk fokus i overgangen til en ny beskæftigelsesindsats.

Kommunernes Landsforening (KL) har angivet fem hovedårsager til, at beskæftigelsesområdet er et vigtigt område med direkte betydning for borgernes liv og kommunens udvikling:

- Job har stor betydning i menneskers liv
- Adgang til arbejdskraft er vigtig for virksomhederne
- Stor betydning for kommunekassen
- Flere i job = færre udgifter og flere indtægter
- Central i den borgernære velfærd

Den lokalpolitiske hovedopgave med reformen på beskæftigelsesområdet bliver ifølge KL; at sætte retning for en lokal beskæftigelsesindsats med større faglig frihed og tillid til medarbejderne – og med stærkt fokus på kerneopgaven og resultater at beslutte realisering af besparelsen.

Status på arbejdet med reformen i Tønder Kommune

Arbejdsmarkedsudvalget har den 1. oktober 2025 prioriteret seks pejlemærker, som understøtter en øget faglig frihed for medarbejderne i mødet med borgerne. Den væsentligste ændring i reformen træder i kraft den 1. januar 2027, hvor antallet af målgrupper på arbejdsmarkedsområdet reduceres fra 13 til 5. Allerede fra den 1. februar 2026 implementeres de første ændringer, hvor der ikke længere bliver mulighed for tildeling af ressourceforløb og revalidering. Der bliver samtidig mulighed for, at ændre jobcenternavnet.

For Tønder Kommune medfører reformen i 2026 en samlet besparelse på 3,039 mio. kr. på serviceudgifter og 1,779 mio. kr. på overførselsudgifter. Besparelserne omfatter blandt andet vejledning, opkvalificering og mentorstøtte i arbejdsmarkedsindsatsen og er indarbejdet i budgettet for 2026.

Den endelige økonomi for reformen fra og med 2027 er endnu ikke afklaret mellem KL og regeringen. Det forventes, at der opnås fuldt overblik, når aftalen om kommunernes økonomi for 2027 foreligger medio 2026.

Med reformen indføres en jobpræmie, der belønner kommuner for indsatsen med målgruppen. I 2026 og 2027 fordeles midlerne efter antallet af borgere i målgruppen, hvilket giver kommunerne ekstra støtte til at investere i vejen mod job. Fra 2028 baseres præmien på kommunernes evne til at hjælpe udsatte borgere i ordinær beskæftigelse. Der er afsat 75 mio. kr. årligt til ordningen.

Med reformen følger der også midler til opkvalificering af ledere og medarbejdere på beskæftigelsesområdet. Tønder Kommunes andel af opkvalificeringspuljen udgør i alt 775.000 kr., fordelt med 193.000 kr. i 2026, 291.000 kr. i 2027 og 291.000 kr. i 2028. Der stilles ikke krav om medfinansiering i 2026, mens der fra 2027 og 2028 indføres krav om 20 % medfinansiering.

INDSTILLING

FAGCHEFEN FOR ARBEJDSMARKED INDSTILLER,

at orienteringen tages til efterretning.

BESLUTNING

Orienteringen taget til efterretning.

Introduktion til Landdistriktsudvikling

Beslutningstema

Udvalget får, i dette punkt, en introduktion til landdistriktsområdet.

Historik

I seneste valgperiode har arbejdet med landdistriktsudvikling været organiseret under Klima-, Vækst- og Udviklingsudvalget. I december 2025 blev KVVU præsenteret for en evaluering og en række anbefalinger til det fortsatte arbejde med området. Denne introduktion tager udgangspunkt i den evaluering.

Sagsfremstilling

Der gives på mødet en introduktion til Landdistriktsområdet samt den indsats som har været i tidligere valgperiode.

Indsatsen i foregående periode er i december 2025 blevet evalueret af det tidligere ressortudvalg, hvilket også gennemgås ved introduktionen.

Evalueringen af kommunens landdistriktsarbejde i perioden 2022–2025 viser, at indsatsen har været præget af en bottom-up tilgang, tæt dialog med lokalrådene og en opsøgende koordinatorfunktion. Lokalrådene udtrykker generelt høj tilfredshed med samarbejdet og oplever god støtte til både projekter og strategisk udvikling.

Hovedpunkter fra den seneste periode

- Økonomien har været fordelt på driftstilskud til lokalråd samt tre puljer: driftspulje, LUP-pulje og udviklingspulje.
- Samarbejdet med lokalområderne har været baseret på to årlige politiske møder og løbende opsøgende kontakt.
- Evalueringen peger på høj tilfredshed, relativt højt aktivitetsniveau i lokalområderne, men også at nogle har søgt en endnu tættere politisk dialog.
- Differentieret støttemodel har styrket aktive lokalområder, men også tydeliggjort forskelle i lokal udviklingskapacitet.

Økonomi og puljer - årlige beløb.

- Driftstilskud til lokalråd, varierende mellem kr. 5.000 og kr. 60.000
- Drifts- og vedligeholdelsespulje: 150.000 kr.
- Udviklingspulje: 450.000 kr.
- Pulje til byer med LUP: 500.000 kr.
- NY Pulje til Forsamlingshuse: 250.000 kr. (vedtaget ifm. budget 2026 og 2027)
- Årlig uddeling af Initiativpris og Klimapris (kr. 10.000), samt gratis adgang til Fonde.dk for

alle kommunens foreninger.

Anbefalinger fra KVV

- Overvejelse af en ny hybridmodel med et fagudvalg og et rådgivende landdistriktsforum.
- Udarbejdelse af et kort strategisk kommissorium med 3–5 overordnede mål, der tager udgangspunkt i strategiplanen for den nye valgperiode
- Fastholdelse af den økonomiske model og koordinatorfunktionen fastholdes som sparringspartner og facilitator.
- Tilbud om kompetenceudvikling til lokalrådene.

Forvaltningen lægger op til at introduktionen tages til efterretning og giver mulighed for refleksion over de indsatser og den organisering som Udvalget kan ønske i den kommende periode. Den endelige organisering med dialogmøder, fora og deltagelse i landsindsatser tages op som punkt på kommende møde i februar.

For at lette overgangen for lokalrådene foreslår Forvaltningen, at fordelingen af driftsmidler følger samme fordeling som i 2025 samt at puljernes udlodning følger samme administrationspraksis om i 2025. Øvrige puljer og retningslinjer for uddeling tages op på næste møde.

INDSTILLING

FAGCHEFEN FOR KLIMA, PLAN OG UDVIKLING INDSTILLER,

at udvalget drøfter udvalgets tilgang til, og arbejde med landdistriktsudvikling i valgperioden,

at organiseringen med lokalrådene tages op på næste møde og

at tildelingen af driftsmidler og administrationen af de øvrige puljer følger samme model som i 2025.

BESLUTNING

Indstillingen godkendt.

Gensidig orientering

Beslutningstema

Orientering til udvalget.

Sagsfremstilling

Orientering fra udvalgsformand:

Orientering fra udvalgsmedlemmer:

Orientering fra forvaltningen:

Arbejdsmarked:

- Genåbning af 5000 sager om førtidspension
- Forsøg med udvidet ansvar til A-kasse og forsøg med frit valg af aktør
- Invitation til lokalpolitikere fra Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR) til Partnerskabsdag om Ungeløftet - den 27. april 2026

Landdistriktsudvikling:

-

INDSTILLING

FAGCHEFEN FOR ARBEJDSMARKED INDSTILLER,

at orienteringen tages til efterretning.

BESLUTNING

Orienteringen taget til efterretning.

Underskriftsark

Beslutningstema

Udvalget skal godkende beslutningsprotokollen.

Sagsfremstilling

For at godkende beslutningsprotokollen skal hvert udvalgsmedlem underskrive digitalt ved at trykke på "Godkend".